

Kemikaliekollen

- när du vill göra medvetna val för din familj -

tisdag 14 januari 2014

Engångs- eller tygblöjor?

Blöjor är ett hett ämne bland småbarnsföräldrar och förespråkare för både engångs-, eller tygblöjor har många olika argument. Därför tänkte jag att vi kunde titta lite djupare på denna fråga, samt även granska våtservetterns vara eller icke-vara.

Observera att jag inte har med ekologiska engångsblöjor i gruppen engångsblöjor. Det finns idag för få märken på den svenska marknaden (Naty & Attitude vad jag vet) för att ha med statistik över dessa. Men självklart borde de vara ett bättre alternativ än vanliga engångsblöjor, inte minst gällande kemikalier, produktionsmaterial och nedbrytningstid.

Jag gör heller inte skillnad på olika sorters tygblöjor, marknaden är för stor och min kunskap för liten.

Antalet blöjor och summor

En blöja kan vara antingen för engångs- eller flergångsbruk. Idag slänger vi ca 420 miljoner engångsblöjor årligen. Detta motsvarar 2% av vårt hushållsavfall.

Lite beroende på var man hämtar sina uppgifter ifrån får man fram att ett barn använder ca 4000 - 7 500 blöjor under hela sin blöjperiod. Då räknar man på ca 2000 blöjor per år i ca 2,5 år (ca 5,5/dag). Men engångsblöjorna är idag tunnare och suger upp så bra att barn blir blöj fria först vid 3-5 års ålder, jämfört med vid 2 års ålder för 25 år sedan. Därför tycker jag att summan 6500 - 7000 är skäligare.

Flera företag presenterar siffror på vad blöjorna kostar. Enligt Imse Vimse kostar engångsblöjor 18 000 kronor per barn medan Libero hävdar att det kostar 10 000 kronor per barn. Företagen har olika intressen i denna fråga då Imse vimse säljer tygblöjor och Libero säljer engångsblöjor.

Med en medelsumma på två kronor per styck blir summan drygt 13-14 000 kronor, vilket även ligger i nivå med Testfaktas summa på 14 000 kronor. Kostnaden för tygblöjor hamnar på ungefär hälften.

Men för många handlar det inte om den ekonomiska fördelen utan främst om miljö & kemikalier. Jag listar därför olika för- och nackdelar.

Tygblöjor

- Kostnad kring 7000 kronor.
- Miljöbelastningen sker vid användningen. Det spelar alltså roll hur fulla tvättmaskiner man kör, gradantal, hur ofta man tvättar och om man använder torktumlare, vilket tvättmedel osv. Sköljmedel rekommenderas inte till tygblöjor. Genom val som energieffektiv tvättning, inget torktumlade samt bra val av tvättmedel kan man själv påverka miljöbelastningen.
- Barnen blir blöj fria tidigare.
- Tygblöjor består av material som bomull, ylle, syntetmaterial (fleece, annan plast) men mängden blöjor är betydligt färre.
- Innehåller inga eller mycket få kemikalier.
- Blöjorna kan säljas på begagnatmarknaden och återanvändas.

Engångsblöjor

- Kostnad kring 13 000-14 000 kronor.

Miljöbelastningen uppstår främst under tillverkningen. Många pratar om att nedbrytningen för engångsblöjor är 300 - 500 år. Men engångsblöjor deponeras eller återvinns inte i Sverige, de är brännbart avfall och förbränns till ny elektricitet och fjärrvärme. Detta är en positiv sak men Eva Eiderström, avdelningschef på Naturskyddsföreningen, anser att det vore bättre att kunna återvinna så mycket som möjligt av blöjorna. Helst genom att göra dem komposterbara. Då skulle man kunna ta till vara på urinen/avföringen som bildar kväve och mull. Man ska också vara medveten om att förbränning av avfall idag fungerar i en handfull länder (Danmark, Holland, Tyskland, Österrike) och att siffran för nedbrytning, 300 - 500 år är aktuell för större delar av världen. Vid nedbrytning avges metangas och koldioxid som bidrar till växthuseffekten.

- Barnen blir blöjfria senare. Därför är Liberos argument att "en blöja med hög uppsugningsförmåga är bättre för miljön" helt irrelevant. Även om man byter blöjor mer sällan eller behöver tvätta färre kläder äts detta upp av längre användningstid.

- Engångsblöjan består av följande material: blöjkärna av cellulosa och superabsorbenter. Det sistnämnda är små plastkuler som kan suga upp 100 gånger sin egen vikt. Därför känns blöjan torr, även om den innehåller mycket urin. När cellulosan framställs används svavelhaltiga kemikalier, som exempelvis sulfat, sedan bleks också cellulosan med t ex kloroxider eller väteperoxid. Polypropen, polyeten och superabsorbenterna som finns i blöjan framställs av olja, ibland naturgas, via raffinering. Olika tillsatser kan tillsättas för att produkten ska få särskilda egenskaper. Lycra kring benen för att motverka läckage. Blöjans baksida är oftast gjord av polyetenplast som släpper igenom luft men är vattentätt. Utanpå det kan det förekomma ytterligare ett plastlager av polypropen. Tejprensorna består även de av plast, gummi och klister. Själva blöjförpackningen är av plast, oftast polyeten. All denna plast kräver hög energi vid tillverkningen och dessutom är en viss del av materialet inte nedbrytbart.

- Vikten på en engångsblöja har minskat med 40% på 20 år.

- Engångsblöjor kan innehålla flertalet restkemikalier som tributyltenn, toluen, xylene, etylbenzene, styren, och isopropylbenzene. Dessa kan bli vara rester från cellulosamassan eller tillsatts under produktionen, för att ge olika egenskaper. Man har vid ett antal studier från bland annat Tyskland & USA funnit att dessa kemikalier är hormonstörande (1999: Greenpeace), kan ha inverkan på pojkars spermietillverkning och andningssvårigheter (1999: "Archives of Environmental Health"). Man ska dock ha i beaktande att USA generellt har fler tillsatser som ex flamskyddsmedel och parfym i sina produkter än Sverige. När KemI testade 12 olika märken 2012 gav blöjorna inga utslag för tennorganiska föreningar t ex. Inga övriga svenska kemikaliestester har hittats.

- Libero är idag Svanen-märkt, Pampers rekommenderas av Astma- & allergiförbundet (ska vara fria från parfym, allergener och irriterande ämnen i sådan mängd att det inte finns några kända, medicinska, rapporterade fall). Pampers har däremot ett hudvårdande ytskikt av bl a petrolatum (vaselinbaserad) formula. Idag har Pampers & Libero drygt 90% av den svenska marknaden.

Slutsats

Det är svårt att dra några generella slutsatser och flertalet rapporter från t ex Naturskyddsföreningen kan inte avgöra vilken blöja som är bäst/sämst ur miljöperspektiv. Det är små saker som kan vara avgörande. Men ser man till materialanvändning och kemikalier anser jag att tygblöjor är snäppet bättre. Blir barnet dessutom blöjefritt tidigare är det en större miljövinst. Även priset är till tygblöjornas fördel, liksom det faktum att man slipper transporten till och från affären för att handla engångsblöjor

KÄLLA:

<http://kemikaliekillen.blogspot.se/2014/01/engangs-eller-tygblor.html>